

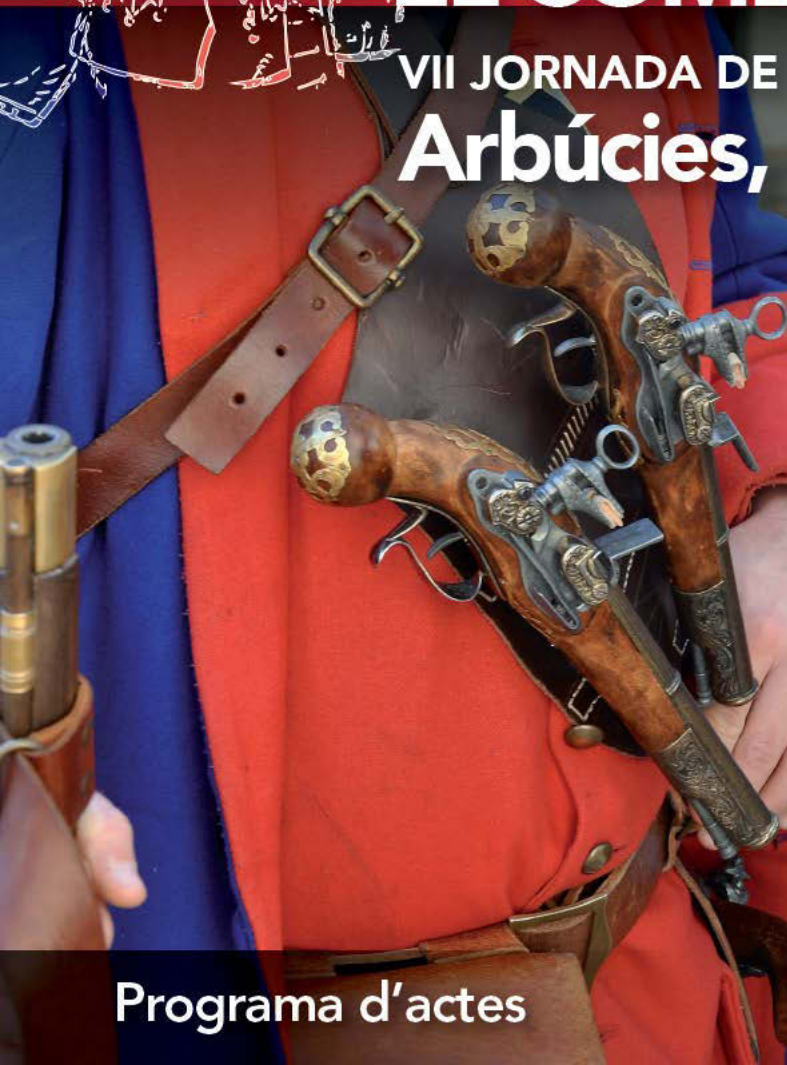

El Montseny del 1700

EL COMBAT D'ARBÚCIES

VII JORNADA DE RECREACIÓ HISTÒRICA

Arbúcies, 2 d'abril de 2022

Programa d'actes

EL COMBAT, hora a hora

Museu Etnològic del Montseny - La Gabella

Dijous 31 de març

- 2/4 d'8 del vespre
ELS HEROIS DE LA GUERRA DE SUCESSIÓ
Jordi Craus – historiador i editor de Sàpiens
Xerrada

Dissabte 2 d'abril

- 10 del matí
PASSEJADA: RUTA DEL COMBAT
Itinerari
- 11 del matí
LA TERESA D'ARBÚCIES
Monòleg de recreació històrica
- 3/4 de 12 del migdia
LA MODA AL 1700
Xerrada-demostració
- 2/4 d'1 del migdia
REFLEXIONS DEL SOMATENT
Diàleg de recreació històrica
- 5 de la tarda
REFLEXIONS DEL SOMATENT
Diàleg de recreació històrica
- 6 de la tarda
LA TERESA D'ARBÚCIES
Monòleg de recreació històrica
- 2/4 de 8 de la tarda
LLIURAMENT PREMI DEL COMBAT D'ARBÚCIES 2022

Plaça de la Vila i carrer Major

Dissabte 2 d'abril

- de 2/4 d'11 a 1 del migdia
ELS CAMPAMENTS DE MIQUELETS
Activitats de recreació i tallers
- d'11 a 2 de la tarda
BITLLES CATALANES
Taller - Joc
- d'11 a 2 de la tarda
JOCS DEL 1714
Jocs infantils
- de 2/4 de 5 a 6 de la tarda
ELS CAMPAMENTS DE MIQUELETS
Activitats de recreació i tallers
- de 2/4 de 5 a 7 de la tarda
BITLLES CATALANES
Taller - Joc
- de 2/4 de 5 a 7 de la tarda
JOCS DEL 1714
Jocs infantils
- 1/4 de 8 de la tarda
SALVES D'HONOR I CLOENDA DE LES JORNADES
- 1/4 de 8 de la tarda
COCA I XOCOLATA PER TOTHOM

Riera d'Arbúcies i Plaça de la Vila

- 1 del migdia
EL COMBAT D'ARBÚCIES
Recreació històrica
- 2/4 de 7 de la tarda
EL COMBAT D'ARBÚCIES
Recreació històrica

PRESENTACIÓ

Després de dos anys d'aturada us tornem a convidar viatjar a l'any 1714. La plaça de la Vila, la riera i el Museu Etnològic del Montseny tornaran a ser els llocs principals d'aquesta jornada, on podrem estar amb els miquelets, jugar com es feia al segle XVIII, tastar els menjars de llavors i conèixer les històries de persones que van viure els fets que rememorem.

La tarda del 13 de gener de 1714, tropes valones al servei del rei Felip V van arribar a Arbúcies. No era el primer cop i la gent ja estava farta dels abusos. El sometent local entonà el "Via fora!" i convocà els homes d'Arbúcies, Viladrau, Sant Hilari i Espinelves per reunir-se a les penyes de Grau Sala, prop de l'actual Molí de les Pipes. El matí del 14 de gener, sorprenien les tropes borbòniques i els infligien una severa derrota.

Començarem dijous 31 de març amb una xerrada d'en Jordi Creus, historiador i editor de la revista *Sàpiens*, que ens explicarà els resultats d'una tasca d'investigació de la revista sobre què va passar amb els caps militars austriacistes després de la caiguda de Barcelona l'onze de setembre.

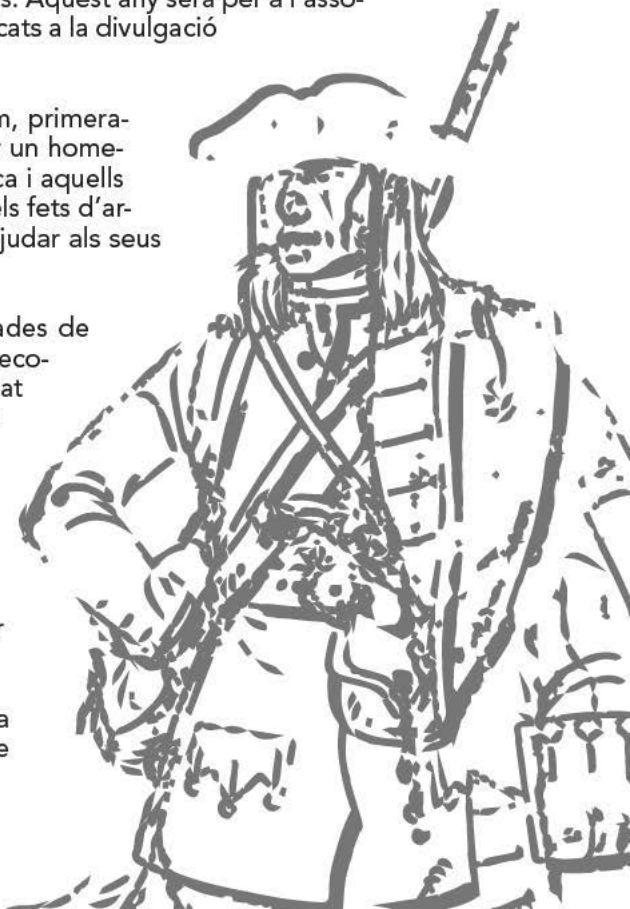
Les jornades acabaran amb el lliurament del II Premi Combat d'Arbúcies. Aquest any serà per a l'associació **Aire Nou de Baó**, que l'any 2020 va complir vint-i-cinc anys dedicats a la divulgació de la cultura tradicional i popular catalana a la Catalunya Nord.

Amb les jornades de recreació històrica del Combat d'Arbúcies volem, primerament, divulgar la història del nostre país i de la nostra vila, i també fer un homenatge i reconeixement a totes les persones que van viure aquella època i aquells fets. Tant als sometents i miquelets que van intervenir directament en els fets d'armes, com també a tota la gent que es va mantenir al poble, que va ajudar als seus veïns a protegir-se, que va refugiar els més vulnerables...

Després de dos anys d'aturada a causa de la COVID, aquestes jornades de recuperació de la normalitat, no poden deixar d'homenatjar i fer un reconeixement a totes les persones que han estat imprescindibles i han ajudat a superar una de les pitjors situacions que com a generació ens ha tocat viure.

Homenatge i reconeixement a metges, infermeres, personal sanitari, personal de cura a les residències, personal de neteja, tots aquells que ens han cuidat, i als forners, botiguers i personal de supermercats, transportistes i tota la gent que ha fet possible que no faltés menjar cap dia, i a tota la gent que ha fet possible superar aquesta època.

Gaudiu de la història, ja que allò que aprenem del que va passar ens fa entendre millor, què som i per què. Entendre la història per comprendre el present i preparar el futur.

Dijous 31 de març

ELS HEROIS DE LA GUERRA DE SUCESSIÓ

Xerrada

Jordi Creus

Historiador i editor de la revista *Sàpiens*

Horari: a 2/4 de 8 del vespre

Lloc: Museu Etnològic del Montseny - La Gabella

Accés: lliure

Durada aproximada: 60 min

Executats, confinats a les presons de tot l'Estat, castigats o exiliats. Després d'una gran tasca d'investigació, la revista *Sàpiens* va aconseguir reconstruir la sort i, sobretot la dissort dels caps militars més significatius de la defensa de Barcelona i Cardona, i restituir les biografies dels generals Villarroel i Basset.

Antoni de Villarroel

Podrem conèixer què va passar amb els caps militars de la resistència del 1714 i amb els herois d'aquells fets de la mà d'en Jordi Creus, editor de *Sàpiens*, la revista que ha dut a terme aquesta important investigació.

Dissabte 2 d'abril

PASSEJADA 2022: RUTA DEL COMBAT D'ARBÚCIES

Itinerari

Museu Etnològic del Montseny - La Gabella i Parc Natural del Montseny.

Horari: 10 del matí

Lloc: Punt de trobada al Museu Etnològic del Montseny - La Gabella

Accés: Pagament adults 3 €. Menors entre 6 i 16 anys i majors de 65, 2 €.

Informació i inscripció prèvia al 972 86 09 08 o p.montseny.cdmemga@diba.cat. Places limitades.

Durada aproximada: 2 h i 30 min

Voleu conèixer l'indret de les penyes de Grau Sala, allà on els sometents esperaven les tropes borbòniques, i on va tenir lloc un dels episodis victoriosos de la guerra de Successió? Sortirem del Museu Etnològic del Montseny cap a la plaça, on podrem veure els campaments de miquelets i conèixer de primera mà el seu funcionament. Després pel camí de la riera marxarem, tal com van fer els soldats el 14 de gener de 1714, fins al Molí de les Pipes i les penyes de Grau Sala. Tornarem a Arbúcies per poder gaudir de la recreació dels fets del Combat.

BITLLES CATALANES

El joc de carrer del XVIII

Demostració i taller familiar

Associació Club de Bitlles Catalanes

Emmurallats - Hostalric

Matí: a partir de les 11 i fins a les 2 h de la tarda

Tarda: a partir de 2/4 de 5 a 7 de la tarda

Lloc: Carrer Major (davant l'antic Ajuntament)

Accés: lliure

Taller-demostració pensat per a tota la família, per a petits i grans on podreu conèixer un joc del qual tenim constància escrita ja l'any 1376, un dels jocs més antics i universals que encara avui es practica.

El 1700 era un joc molt popular, molt present a places i carrers i també als campaments de miquelets.

Sabeu que no s'han de tombar totes les bitlles i que cal deixar una de dreta? Proveu la vostra punteria i habilitat.

EL CAMPAMENT DELS MIQUELETS

- Miquelets de Catalunya
- Defensors de Girona
- Hússars Hongaresos - Mojà 1714
- Regiment de Sta. Eulàlia - Sanguem Honoris
- Miquelets d'Olesa - recreadors Montserratins
- Miquelets de Girona - Regiment de Sant Narcís

Matí: de 2/4 d'11 a 1 del migdia

Tarda: de 2/4 de 5 a 6 de la tarda

Lloc: Plaça de la Vila

Accés: lliure

Un campament de miquelets és un no parar. A totes hores hi ha activitats, totes necessàries per al funcionament de la tropa i per estar a punt per a la batalla. Cal preparar les bales, reparar el material i els vestits, cuinar, fer instrucció...

Veurem els vestits dels miquelets i també el seu armament i com s'utilitzava, com es carregava i es deixava a punt de disparar. Veurem com els millors fusellers feien fins a tres trets cada minut.

També era als campaments que s'instal·laven a una plaça on es feia el reclutament i la taula de pagament per recaptar els impostos. I abans del Combat era on s'arengaven les tropes i es feien els juraments al rei, a Sant Narcís i Santa Eulàlia.

LA MODA EL 1700

Xerrada-demostració

Associació de Recreació històrica BUM

Mati: 3/4 de 12 del migdia

Lloc: Museu Etnològic del Montseny - La Gabella

Accés: lliure fins completar aforament.

Una xerrada on poder aprendre i veure els vestits i complements d'aquella època.

Quines eren les modes, d'on provenien? Es vestien igual a ciutat que al camp? Quines diferències de vestits hi havia segons la classe social a la qual es pertanyia?

Quina era la influència francesa en els vestits que es duïen a Barcelona, Girona...?

JOCS DEL 1714

Jocs

Companyia Jocs L'Anònima

Mati: d'11 matí a 2 de la tarda

Tarda: de 2/4 de 5 a 7 de la tarda

Lloc: Plaça de la Vila

Accés: lliure

Jocs per gaudir en família. Jocs a què jugaven els nens i les nenes el 1700. Hi ha jocs que encara es practiquen: les baldufes, els daus, la pilota... Però també n'hi ha d'altres que van ser molt populars i que avui ja han desaparegut: el joc de l'argolla, l'alquerc, el molí de nou, el joc de l'anella...

Al segle XVIII, en plena guerra, el joc era una bona manera d'esbargir-se.

GENT D'ARBÚCIES

LA TERESA D'ARBÚCIES

Monòleg de recreació històrica

Assumpta Mercader

Matí: a les 11 del matí

Tarda: 6 de la tarda

Lloc: Museu Etnològic del Montseny - La Gabella

Accés: lliure fins completar aforament.

Durada aproximada: 20 min.

Quan el 13 de gener de 1714 van arribar a Arbúcies 800 soldats valons de l'exèrcit de Felip V, el sometent local va entonar el "Via Fora!" i va preparar una operació de càstig amb tots els homes armats d'entre setze i seixanta anys. Així van començar els fets del Combat d'Arbúcies.

La Teresa ens explica que el seu home i els seus fills són fora. Que no ha tingut temps de res i que han vingut a buscar-los i han marxat tot esverats.

Està farta de tanta guerra, cansada de tirar endavant com una mula tossuda. Ens detalla el paper anònim, però no per això poc important, que van tenir les dones d'Arbúcies durant la guerra de Successió.

REFLEXIONS DEL SOMETENT:

Isidre Pujató i Francesc Puig

Diàleg de recreació històrica

Albert Mañé i Josep Riumalló - H6 Teatre

Matí: a 2/4 d'1 del migdia

Tarda: a les 5 de la tarda

Lloc: Museu Etnològic del Montseny - La Gabella

Accés: lliure fins completar aforament.

Durada aproximada: 20 min

Al matí del 14 de gener, els sometents d'Arbúcies, Viladrau, Espinelves i Sant Hilari emboscaren el regiment de valons a les penyes de Grau Sala, entre la masia d'El Pujol i el Molí de les Pipes. La desfeta borbònica va ser enorme. Després de 6 hores de combat, dels 800 homes inicials en van retornar tan sols 300.

L'Isidre Pujató i en Francesc Puig, caps del sometent, satisfets, gairebé eufòrics per la gran victòria, saben que no ha estat un final, que vindran noves batalles i molt probablement serioses conseqüències de la desfeta que han patit les tropes enemigues.

EL COMBAT D'ARBÚCIES

Recreació històrica

- Miquelets de Catalunya
- Defensors de Girona
- Hússars Hongaresos - Moià 1714
- Regiment de Sta. Eulàlia - Sanguem Honoris
- Miquelets d'Olesa - recreadors Montserratins

Matí: a la 1 del migdia

Tarda: a 2/4 de 7 de la tarda

Lloc: Passeig de la Riera i recorregut fins a la plaça de la Vila

Accés: lliure

Durada aproximada: 40 min

El 14 de gener de 1714, a primera hora, 800 soldats valons de les tropes del rei Felip V sortiren d'Arbúcies camí de Vic.

El sometent local amb els homes de Viladrau, d'Espinelves i Sant Hilari i grups de miquelets – (fusellers de muntanya) - que es refugiaven al Montseny van preparar una operació de càstig entre el Molí de les Pipes i les penyes de Grau Sala.

Calia tancar amb arbres caiguts el congost per on corre la riera en la seva part més estreta i després tallar la retirada, deixant-los entre dos focs.

Consells de seguretat: En les activitats que s'utilitzen armes d'avantcàrrega, no ocupeu els espais de foc i feu cas de les indicacions de Protecció Civil, Policia Municipal i l'organització.

SALVES D'HONOR I CLOENDA DE LES JORNADES

- Miquelets de Catalunya
- Defensors de Girona
- Hússars Hongaresos - Mojà 1714
- Regiment de Sta. Eulàlia - Sanguem Honoris
- Miquelets d'Olesa - recreadors Montserratins
- Miquelets de Girona - Regiment de Sant Narcís

Horari: 1/4 de 8 del vespre

Lloc: Plaça de la Vila

Accés: lliure

Després del Combat a la Riera, uns 300 soldats borbònics van poder fugir de nou cap Arbúcies. Es van poder refugiar a l'església i per una porta del darrere van poder fugir pel camí d'Hostalric.

Va ser una gran victòria que celebrarem amb unes salves d'honor que seran, també, la cloenda de les jornades del Combat d'Arbúcies.

COCA I XOCOLATA

Horari: 1/4 de 8 del vespre

Lloc: Plaça de la Vila

Accés: lliure

La xocolata, el 1700, principalment desfeta, era un dels menjars més apreciats i luxosos. Les xocolateries eren establiments de luxe i molt freqüentats.

Es feia amb cacau, aigua, sucre i canyella i es prenia amb melindros, secalls o bescuits.

Tancarem aquestes jornades amb un tros de coca de xocolata, que ens faran els pastissers d'Arbúcies, tot recordant com el 1700 aquest menjar va ser molt desitjat per la població.

PREMI COMBAT D'ARBÚCIES 2022

Acte de lliurament

El premi Combat d'Arbúcies vol fer un reconeixement a la gent que s'ajunta, que col·laboren els uns amb els altres, amb l'objectiu de defensar el seu patrimoni cultural, natural, les seves formes de vida, i els valors col·lectius, etc. Totes aquelles entitats socials que treballen en defensa del bé comú i dels drets col·lectius.

Aquest és un dels llegats que ens va deixar el Combat: la necessitat de sumar per ser més forts i vèncer en lluites amb adversaris molt més poderosos.

El Premi Combat d'Arbúcies 2022 se li atorga a l'associació cultural Aire Nou de Baó, en reconeixement dels més de vint-i-cinc anys de treball constant per la defensa i la difusió de la cultura tradicional catalana a la Catalunya Nord.

Horari: 2/4 de 8 del vespre

Lloc: Museu Etnològic del Montseny - La Gabella

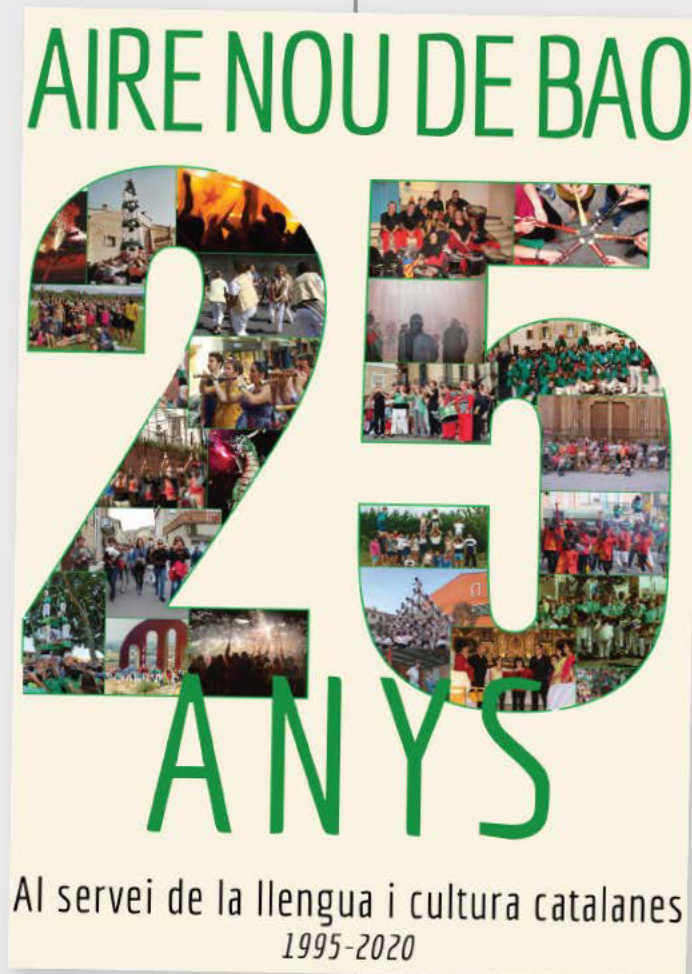
Accés: lliure fins completar aforament

Aire Nou de Baó neix el 1995 amb l'objectiu de protegir i fer conèixer el patrimoni cultural de Baó i el Riberal, regions de la Catalunya Nord properes a Perpinyà. Ràpidament, la finalitat es converteix a promoure i defensar la llengua i la cultura catalana i, a partir d'aquí, la Cultura Tradicional.

A finals del 1996 inicien els primers assajos de la Colla Castellera i de la Colla de Grallers i el 1997 s'aixequen les primeres construccions dels Minyons del Riberal.

Després van venir la colla de percussió, els Diables i Bruixes del Riberal, els Trabucaires de la Colla de Trinxeria, Falcons, mentre també es feien cursos de català, de sardanes, s'organitzaven jornades, trobades

i altres manifestacions de cultura tradicional catalana.

ALTRES ACTIVITATS:

LA CUINA DEL 1700

En la cuina del 1700 hi té encara un pes important la cuina medieval, però es comencen a crear plats que encara tenim avui, amb la introducció de productes procedents d'Amèrica: patates, mongetes, tomàquets, pebrots, xocolata, vainilla i les begudes fresques. Una cuina que comença a ser la cuina que avui es nomena tradicional però amb plats, combinacions i sabors que us sorprendran.

En podeu tenir més informació als establiments on hi ha el cartell de la cuina del 1700.

MUSEU ETNOLÒGIC DEL MONTSENY

Quinze sales d'exposició permanent que mostren els testimonis materials de les comunitats que han poblat el massís al llarg de la seva història.

Horari: dissabte d'11 a 2 h i de 2/4 de 5 a 7 h de la tarda

Preu: 4 €

Per a més informació:

972 86 09 08

CAMPAMENTS DE LES TROPES

- Plaça de la Vila

RECREACIÓ DEL COMBAT D'ARBÚCIES

- Passeig de la Riera. Accés del públic per la zona de l'antic escorxador (darrere la Biblioteca)

LA CUINA DEL 1700

Participen a les jornades:

- Jordi Creus
- Regiment de Sta. Eulàlia - Sanguem Honoris
- Guerrilla so i llum
- Parc Natural del Montseny
- Miquelets d'Olesa - recreadors Montserratins
- El Rebost d'en Bacus
- Associació Club de Bittles Catalanes Emmurallats - Hostalric
- Miquelets de Girona - Regiment de Sant Narcís
- Fleca Arnau
- Associació de Recreació Històrica BUM
- Pastisseria Ayma
- Companyia Jocs l'Anònima
- Pastisseria Mir
- Albert Mañé i Josep Riumalló - H6 Teatre
- Hotel Montsoliu
- Assumpta Mercader
- Húsars Hongaresos - Mojà 1714
- Associació cultural Aire Nou de Baó

El Montseny del 1700

EL COMBAT D'ARBÚCIES

VII JORNADA DE RECREACIÓ HISTÒRICA
Arbúcies, 2 d'abril de 2022

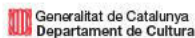

+ info a: www.visitarbucies.com

Organitza:

Amb el suport de:

Producció i coordinació:

